

Rektorn vid
Växjö Praktiska Gymnasium

2010-11-12
1 (6)
Dnr 40-2010:30

Baggium Utbildning AB

Kvalitetsgranskning av Växjö Praktiska Gymnasium i Växjö kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om undervisningen i samhällskunskap på tre av skolans yrkesförberedande program är ändamålsenlig och ger eleverna möjlighet att nå målen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i Samhällskunskap A på motsvarande Byggprogrammet, Fordonsprogrammet och Industriprogrammet utgår från ämnets mål att sträva mot. Skolan behöver genomföra insatser inom följande områden för att ge eleverna ökade möjligheter att nå målen.

Områden som bör förbättras:

- Rektorn behöver genomföra insatser så att undervisningen i Samhällskunskap A utgår från de olika programmens program mål och att samverkan mellan lärarna i kärn- och karaktärsämnen utökas.
- Rektorn behöver genomföra insatser så att eleverna ges ökade möjligheter att utöva inflytande över utbildningens innehåll och former.
- Rektorn behöver vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa att skolans bedömning och betygsättning i kursen Samhällskunskap A är likvärdig.

En uppföljning av detta beslut kommer att ske genom att Växjö Praktiska Gymnasium/Baggium Utbildning AB inom tre månader från beslutsdatum, dvs. senast den 12 februari 2011 inkommer till Skolinspektionen, avdelningen i Lund, med en redovisning av de åtgärder som vidtagits.

Skolinspektionens granskning av undervisningen i samhällskunskap i Växjö Praktiska Gymnasium i Växjö kommun

Bakgrund

Kvalitetsgranskningens huvudfrågeställning är om undervisningen i samhällskunskap på yrkesförberedande program är ändamålsenlig och ger eleverna möjlighet att nå målen. Med ändamålsenlig undervisning avses här en undervisning som utgår från målen att sträva mot för ämnet samhällskunskap. Skolinspektionen genomför en kvalitets-

granskning av undervisningen i samhällskunskap på yrkesförberedande program under perioden 1 april 2010 till 29 oktober 2010. Skolinspektionen ska granska ett antal gymnasieskolors yrkesförberedande program avseende undervisningen i kärnämnet samhällskunskap. Detta är angeläget eftersom elever på yrkesförberedande program generellt sett har lägre måluppfyllelse än elever på studieförberedande program i ämnet. Granskningen kommer att inriktas på skolors förmåga att anpassa undervisningen så att alla elever får förutsättningar att nå maximala resultat och minst godkänt. Syftet är att måluppfyllelsen i samhällskunskap på yrkesförberedande program ska öka

och programmålen. För att vara ändamålsenlig måste undervisningen anpassas efter varje elevs förutsättningar, erfarenheter, behov och tänkande. En ändamålsenlig undervisning ställer även krav på skolornas arbete för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygsättning. Därför kommer kvalitetsgranskningen även att beröra detta område. I bilaga till detta beslut återfinns en lista över samtliga bedömningspunkter som omfattas av granskningen. Övergripande information om och projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

I granskningen ingår 40 gymnasieskolor. Varje skola får efter granskningen ett beslut. Dessutom kommer Skolinspektionen att redovisa övergripande iakttagelser och slutsatser i en kvalitetsgranskningsrapport i slutet av året. Denna rapport kommer att publiceras på Skolinspektionens webbplats samt skickas till samtliga skolor som ingått i granskningen.

Växjö Praktiska Gymnasium i Växjö kommun ingår i granskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Skolan besöktes den 30 september 2010. I skolan granskades motsvarande Industriprogrammet (IP), Fordonsprogrammet (FP) och Byggprogrammet (BP). Beslutsunderlaget utgörs av dokument från skolan samt av den information som samlats in genom intervjuer med elever, lärare och rektor och genom observationer av lektioner i Samhällskunskap A på aktuella program. Ansvariga för kvalitetsgranskningen vid Växjö Praktiska Gymnasium är utredarna Viveka Berglund och Roger Niklewski.

Beskrivning av skolan

Växjö Praktiska Gymnasium är en fristående gymnasieskola med 118 elever. Huvudman för skolan är aktiebolaget Baggium Utbildning AB med organisationsnummer 556257-5786. Utbildningen på skolan är helt och hållet yrkesinriktad och bedrivs inom de specialutformade programmen närliggande Byggprogrammet med inriktning måleri, Elprogrammet med inriktning elteknik, Energiprogrammet med inriktning VVS-teknik och fastighetsservice, Industriprogrammet med inriktning plåt- och svetsteknik och lås- och larmteknik, Fordonsprogrammet med inriktning personbilsteknik samt Handelsprogrammet. Skolans ledning utgörs av en rektor och en biträdande rektor. Av skolans tillstånd framgår bl.a. att den följer läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, de nationella programmålen för respektive program samt gymnasieförordningen såvitt avser betygsättning.

Motivering till beslutet

Utgår undervisningen från ämnets mål att sträva mot

Enligt skollagen ska en fristående skola som förklarats berättigad till bidrag lämna en utbildning som ger kunskaper som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program.

I Skolverkets föreskrifter om kursplaner och betygskriterier för kurser i ämnet samhällskunskap i gymnasieskolan finns mål att sträva mot för ämnet. I ämnet samhällskunskap ska skolan i sin undervisning bland annat sträva efter att eleven omfattar och praktiserar demokratins värdegrund och förstår hur olika perspektiv och ideologier ger olika sätt att uppfatta samhället. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla sin förmåga att formulera frågor, argumentera och uttrycka ståndpunkter samt att aktivt delta i samhällslivet och påverka samhällsutvecklingen. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att använda olika metoder vid arbetet med samhällsfrågor och att övas i ett alltmer vetenskapligt förhållningssätt.

Av Skolverkets programhäften för de granskade programmen framgår att mål att sträva mot är utformade så att de ska visa vilka kunskaper som skolan ska sträva efter att alla elever utvecklar. Dessa mål sätter inte någon gräns för elevernas utveckling. Målen att sträva mot ska vara utgångspunkt för lärarnas planering tillsammans med eleverna.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Granskningen visar att målen att sträva mot används vid planeringen av undervisningen i samhällskunskap A. Skolinspektionen finner vidare utifrån genomförda lektionsbesök och intervjuer samt efter genomgång av inlämnade kursplaneringar och prov/arbetsuppgifter att undervisningen i samhällskunskap A, när det gäller innehåll, utgår från ämnets mål att sträva mot. Av läsårsplaneringen, som vid inspektionstillfället ännu inte var slutgiltig, framgår att så gott som samtliga arbetsområden som kan härledas ut målen att sträva mot finns med. Av intervjuer och inlämnat material framkommer även att eleverna tränas i att utveckla sin förmåga att argumentera och uttrycka ståndpunkter i relation till demokratins värdegrund. Vid de besökta lektionstillfällena bestod undervisningen av enskilt arbete inom arbetsområdet demokrati. Eleverna skulle välja två utav åtta angivna ideologier och beskriva dessa utifrån vissa givna frågeställningar.

Utgår undervisningen från programmålen?

Enligt skollagen ska en fristående skola som förklarats berättigad till bidrag lämna en utbildning som ger kunskaper som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program.

Av förordningen om särskilda program mål för gymnasieskolans nationella program anges de särskilda program mål som gäller utöver de gemensamma kunskaps mål som anges i läroplanen.

Enligt Skolverkets programhäften för de granskade programmen signalerar program målet att det finns en särskild tanke med programmet och att denna grundläggande tanke ska märkas i programmets samtliga kurser. Eleverna ska uppfatta sin utbildning som en helhet. För att programmet ska fungera som en helhet behöver lärarna samarbeta över ämnesgränserna. Kärnämnen och karaktärsämnen ska sträva åt samma håll. Det gäller att tänka programinriktat snarare än ämnesinriktat, för att få undervisningen att kännas mer meningsfull för eleven. Det är viktigt att kärnämnes-läraren varierar sina kurser med målet för varje enskilt program för ögonen. Viktigt är att skolan ger de organisatoriska förutsättningarna för olika slag av samverkan mellan kärnämnes- och karaktärsämneslärare.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Granskningen visar att undervisningen inte utgår från program målen samt att rektor behöver ta ett större ansvar för att det kommer till stånd samverkan mellan lärare i olika kurser inom programmen. Undervisningsgrupperna är för de granskade programmen sammansatta av elever från olika program, vilket delvis försvårar möjligheten att arbeta på ett programinriktat sätt. Av genomförda intervjuer framkommer att det är målen i kursplanen som är utgångspunkt vid planeringen av undervisningen i samhällskunskap A och att program målen inte används. I de granskade dokumenten framkommer inte heller några exempel på diskussionsfrågor som knyter an till program mål och elevernas studieinriktning. Såväl elever som lärare uttrycker att undervisningen troligtvis skulle bli roligare om den knöt an till program målen och hänvisar till tidigare programinfärgning, det vill säga där karaktärsämnen bidragit med innehåll till undervisningen, som de varit med om i ämnet engelska.

Granskningen visar vidare att det inte förekommer någon samverkan mellan lärarna i samhällskunskap A och de olika karaktärsämnen. Av intervju med rektorn framkommer även att det inte finns någon organiserad samverkan mellan lärarna på skolan utan att denna får ske på eget initiativ. Att kärn- och karaktärsämneslärarna sitter blandade i delade rum ska underlätta denna samverkan. Granskningen visar dock att denna samverkan inte fungerar på önskvärt sätt eftersom något samarbete inte förekommer mellan lärarna i samhällskunskap A och de olika karaktärsämnen.

Utgår undervisningen från varje elevs förutsättningar, erfarenheter, behov och tänkande?

Enligt skollagen ska en fristående skola som förklarats berättigad till bidrag lämna en utbildning som ger kunskaper som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som gymnasieskolan ska förmedla på nationella eller specialutformade program.

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas

efter sina förutsättningar. Skolan ska stärka elevernas tro på sig själva och ge dem framtidstro. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Elevernas möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Lärarna måste därför fortlöpande informera varje elev om hennes eller hans utvecklingsbehov och framgångar i studier-na.

Av Skolverkets författningskommentarer för likvärdig bedömning och betygssättning framkommer att grunderna för betygssättningen ska redovisas för eleverna och vara förenliga med målen i kursplanen och betygskriterierna för kursen. Betygssystemet förutsätter att läraren grundar sin bedömning på varierade bedömningsformer, både muntliga och skriftliga bevis på kunskap och vid flera bedömningstillfällen.

Förordningen för fristående skolor och viss enskild verksamhet inom skolområdet anger att rektorn ansvarar för att genomföra en utredning om det finns signaler om att en elev kan vara i behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd ska rektorn se till att skolan utarbetar åtgärdsprogram.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Rektorn behöver genomföra insatser så att eleverna ges ökade möjligheter att utöva inflytande över utbildningens innehåll och former.

Enligt samstämmiga uppgifter i elevintervjun och lärarintervjun är eleverna i mycket liten grad delaktiga i planeringen av och innehållet i undervisningen. I samband med att samhällskunskapsämnet och kursplanen presenteras för eleverna vid kursstarten får de vara med och bestämma i vilken ordning de ska läsa vissa delmoment av kursen. Vidare får de ibland också inom ett visst delmoment välja mellan olika givna alternativ att fokusera på. Något reellt inflytande över undervisningens innehåll förekommer däremot inte. Eleverna uttrycker dock att de upplever att läraren lyssnar på dem. Viss muntlig utvärdering förekommer av undervisningen, främst genom dialog med läraren.

Granskningen visar att läraren har god kännedom om elevernas olika lärstilar och ambitioner med studierna i samhällskunskap A. Det framgår vidare att läraren är väl insatt i varje elevs behov av stöd och stimulans i detta ämne och att arbetssätt och arbetsformer anpassas härefter. Observationer i klassrummet och elevintervjun ger också bilden av en engagerad lärare som strävar efter att nå och hjälpa varje elev. Betygskriterierna går igenom i samband med kursstarten och alla elever har fått dem. Det framgår också av proven vad som krävs för de olika betygsnivåerna. När halva terminen har gått har läraren ett samtal med varje elev om hur de ligger till betygsmässigt och varför.

Det finns möjlighet att få stöd av läraren såväl på lektionstid som vid andra tillfällen. Det finns också möjlighet att ta igen sina kunskapsbrister på lärarledda stödtimmar en

gång per vecka. Åtgärdsprogram utarbetas i samhällskunskap och åtgärdsprogrammen utvärderas regelbundet

Arbetar skolan för att säkerställa en likvärdig bedömning av elevernas förmågor och kunskaper?

I Skolverkets allmänna råd om det lokala arbetet med tillämpningen av nationella mål och betygskriterier framhålls vikten av att lärare för samtal med kolleger om betygsfrågor, t.ex. om tolkningen av betygskriterier. Detta behöver inte innebära att den lokala tolkningen av betygskriterierna ser likadan ut i två klasser, man kan ju ha valt olika ämnesinnehåll. Men lärarna måste ha diskuterat och gemensamt kommit fram till att tolkningarna är likvärdiga även om det valda kunskapsstoffet gör att de har olika utformning. Arbetet på den enskilda skolan bör således vara organiserat på ett sådant sätt att det finns praktiska möjligheter att föra de nödvändiga diskussionerna. Ytterst är det rektors ansvar som pedagogisk ledare att se till att förutsättningarna för en dialog mellan lärarna finns och att den verkligen äger rum.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Granskningen visar att rektorn behöver genomföra insatser för att säkerställa att bedömning och betygsättning är likvärdig. Det finns bara en samhällskunskapslärare på Växjö Praktiska Gymnasium och denne har således inte någon kollega på skolan att diskutera kursupplägg och betygskriterier med. Inom Baggiumkoncernen anordnas träffar två gånger per år där lärare inom samma ämne kan träffa varandra. Detta ger möjlighet till gemensamma tolkningar av betygskriterier. Av intervju med rektor framkommer vidare att ett samarbete även har påbörjats med en annan praktiskt inriktad gymnasieskola, Växjö Fria Fordonsgymnasium, i syfte att utbyta erfarenheter vad gäller bedömning och betygsättning. Rektorn hänvisar även till nätforumet REXNET som ger lärarna möjlighet att samarbeta i olika frågor. Granskningen visar emellertid att samarbetet med Växjö Fria Fordonsgymnasium i praktiken ännu inte omfattar ämnet samhällskunskap. Vidare visar granskningen att REXNET inte fungerar som ett forum för diskussion av frågor kring bedömning och betygsättning.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Roger Niklewski samt undervisningsråden Eleonor Duvander och Christina Aro Östgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Viveka Berglund
Utredare/Föredragande

Bilaga

Bedömningspunkter